

Toelichting Nadere regels Tijdelijke regeling stimulering deeltijdwerk gemeente Renkum

Algemene toelichting

Gemeente Renkum wil deeltijdwerk in de bijstand verder te stimuleren en de betrokken inwoners financieel belonen voor het deeltijdwerk. Deeltijdwerk kan voor betrokkene een toegevoegde waarde hebben als stap naar volledige uitstroom naar werk, maar ook als invulling van maatschappelijke en economische participatie zolang als volledige uitstroom naar werk (nog) niet mogelijk is. Deeltijdwerk heeft voor betrokkenen voordelen o.a. door het kunnen leveren van een bijdrage naar vermogen, het hebben van verantwoordelijkheden door werk, sociale contacten, de eigen ontwikkeling die werk met zich brengt etc.

Deeltijdwerk is ook in het voordeel van de gemeente omdat dit de bijstandslasten laat dalen. Om de onderzoeken wat de effecten zijn van het gericht stimuleren van deeltijdwerk heeft de gemeente deze tijdelijke regeling stimulering deeltijdwerk vastgesteld. De gemeente zet zich zo gedurende een periode van twee jaar in om de kijken wat de effecten van dit stimuleringsbeleid zijn en welke mogelijkheden concreet hierdoor ontstaan. Ondertussen zal de gemeente zich ook inzetten voor een eenvoudige en landelijke regeling rond deeltijdwerk. Met deze stimuleringsregeling wordt beoogd dat zoveel mogelijk mensen die daartoe in staat zijn door betaald deeltijdwerk participeren.

Artikelsgewijze toelichting

Artikel 1. Begripsbepalingen

Dit artikel behoeft geen nadere toelichting.

Artikel 2. Voorwaarden premie deeltijdwerk

De stimuleringsregeling houdt in dat het college aan de deelnemers van deze regeling een premie deeltijdwerk verstrekt. Hierbij wordt gebruik gemaakt van de in de Participatiewet opgenomen mogelijkheid tot het verstrekken van premies. Deze regeling is gebaseerd op de Wageningse premiereregeling en de ervaringen van Wageningen met het bijstandsexperiment.

De premies die op grond van artikel 31, lid 2, letter j van de Participatiewet kunnen worden verstrekt kennen een wettelijk maximum per jaar en kunnen ten hoogste tweekeer per kalenderjaar worden verstrekt. De maximale premie die in 2021 kan worden verstrekt is €2.638 per jaar. Deze premies worden fiscaal niet tot de inkomsten gerekend, waardoor dit geen gevolgen heeft voor de aanspraken op bijv. de huur- en zorgtoeslag. Dit is een belangrijk voordeel van het gebruik van deze premies. Doordat premies ten hoogste twee keer per jaar mogen worden toegekend is het maandelijks betalen van een premie deeltijdwerk niet toegestaan.

De doelgroep voor de premiereregeling zijn alle inwoners die een gemeentelijke bijstandsuitkering ontvangen op grond van de Participatiewet. Inwoners met een uitkering op basis van de IOAW of de IOAZ worden daartoe ook gerekend. Personen die gebruik maken van ondersteuning op grond van de BBZ-regeling (ondersteuning zelfstandigen) worden niet gerekend tot de doelgroep van deze premiereregeling voor deeltijdwerk. Het doel van het college is dat zoveel mogelijk mensen die in staat zijn om deeltijd te werken maar nog niet kunnen uitstromen tijdens de bijstand deeltijdwerk gaan werken.

Personen die inmiddels de AOW gerechtigde leeftijd hebben bereikt (een bij ontbreken van een volledige AOW uitkering ook recht kunnen hebben op bijstand) worden niet tot de doelgroep van deze regeling gerekend.

Voor een goede uitvoerbaarheid van de regeling wordt ervoor gekozen om twee keer per jaar op een vast moment de premies te berekenen en uit te betalen. De eerste keer dat de premie parttime werk zal voor de eerste keer worden uitbetaald is in augustus 2022, met een berekening over de periode van inkomsten van 1 januari 2022 tot en met 31 juli 2022. De volgende betalingen volgen deze systematiek en zijn dan telkens zes maanden later.

Door deze stimuleringsregeling voor deeltijdwerk kan nadeel ontstaan als mensen die kunnen uitstromen uit de bijstand zich daarvoor te weinig inspannen. In de stimuleringsregeling is om deze reden de bepaling opgenomen dat het college kan besluiten in deze situatie geen premie deeltijdwerk te verstrekken. De Nadere regels bevatten in artikel 2 lid 3 een opsomming van de omstandigheden waarin het college dit besluit neemt.

Betrokkenen die in aanmerking komen voor de algemene wettelijke vrijlatingsregeling (artikel 31 lid 2 onder n.) komen niet in aanmerking voor de deeltijdpremie om een cumulatie te voorkomen. Dit is de vrijlating van 25% van de inkomsten tot een maximum van € 221 per maand (2021), gedurende maximaal 6 maanden. Deze wettelijke vrijlating kan eenmaal worden toegepast. Wanneer betrokkene voldoet aan de voorwaarden kan aansluitend een deeltijdpremie toegekend worden.

Besluiten tot uitsluiting van de premiereregeling deeltijdwerk zijn vatbaar voor bezwaar en beroep.

Gebruikelijk is dat wijzigingen van afspraken en nieuwe afspraken over de arbeids- en re-integratieverplichtingen worden vastgesteld met een nieuw Plan van Aanpak dat met de inwoner wordt afgestemd. Deze werkwijze kan ook hierbij worden gevolgd.

Het besluit tot het toekennen de premiereregeling moet belanghebbenden die deeltijd werkt uiteraard voorafgaande aan de ingang hiervan met een beschikking bekend worden gemaakt.

Artikel 3. Hoogte premie deeltijdwerk

Bij de stimuleringsregeling wordt de hoogte van de te betalen premie parttime werk afhankelijk gemaakt van het verdiende inkomen uit arbeid. Onder inkomen uit arbeid wordt hier ook begrepen de inkomsten uit zelfstandig ondernemerschap, zzp-schap en/of inkomsten uit beroepsmatige of bedrijfsmatige werkzaamheden. Tot deze inkomsten worden niet gerekend inkomsten die niet uit eigen arbeid worden verkregen, zoals inkomsten uit alimentatie of inkomsten uit het verhuren van de eigen woning, vermogensinkomsten enz.

Het college beoogt een voor deelnemers en voor het verwerkingsproces eenvoudige, goed toepasbare, administratief eenvoudige en begrijpelijke regeling. Om deze reden wordt er bijvoorbeeld vanaf gezien bij de inkomsten ook te betrekken het eventuele vakantiegeld dat aan deelnemers door een werkgever nog kan worden verstrekt.

De premie wordt gemaximeerd op € 215 per maand. Hiermee wordt voorkomen dat de maximale wettelijke hoogte van de premie wordt overschreven. De hoogte van de premie is bepaald op 25% van de inkomsten. Met deze hoogte wordt de prikkelwerking om deeltijd te gaan werken ervaren op de eerste € 860 per maand aan zelf verdiende inkomsten uit arbeid.

Door de berekening eenvoudig te houden is voor alle deelnemers goed te zien wat zij aan halfjaarlijkse premie kunnen verwachten.

Samenloop vrijlatingsregelingen

De Participatiewet kent drie regelingen voor gedeeltelijke vrijlating van inkomsten:

- a de algemene vrijlatingsregeling (voor personen vanaf 27 jaar) De tekst hiervan luidt (Participatiewet artikel 31, lid 2, letter n): Inkomsten uit arbeid tot 25 procent van deze inkomsten, met een maximum van € 215,00 per maand, voor zover hij algemene bijstand ontvangt, waarbij voor een persoon die de pensioengerechtigde leeftijd nog niet heeft bereikt geldt dat die inkomsten gedurende ten hoogste zes maanden niet tot de middelen worden gerekend en dat dit naar het oordeel van het college moet bijdragen aan zijn arbeidsinschakeling. Belanghebbenden die recht hebben op deze vrijlating komen over dezelfde periode niet in aanmerking voor de deeltijdpremie.
- b de vrijlatingsregeling voor alleenstaande ouders (voor alleenstaand ouders vanaf 27 jaar met een kind tot 12 jaar).

De tekst hiervan luidt (Participatiewet, artikel 31, lid 2, letter r): inkomsten uit arbeid van een alleenstaande ouder tot 12,5 procent van deze inkomsten, met een maximum van € 134,35 per maand, gedurende een aaneengesloten periode van maximaal 30 maanden, voor zover hij algemene bijstand ontvangt, ingeval:

1° hij de volledige zorg heeft voor een tot zijn last komend kind tot 12 jaar,

2° de periode van zes maanden, bedoeld in onderdeel n, is verstreken, en

3° dit volgens het college bijdraagt aan zijn arbeidsinschakeling;

c. de vrijlatingsregeling voor mensen met een medische urenbeperking (ongeacht leeftijd).

De tekst hiervan luidt (Participatiewet, artikel 31, lid 2, letter y: inkomsten uit arbeid van een persoon die medisch urenbeperkt is tot 15 procent van deze inkomsten uit arbeid, met een maximum van € 137,94 per maand, voor zover hij algemene bijstand ontvangt, tenzij onderdeel n of r van toepassing is.

In de regeling deeltijdpremie is opgenomen dat bedragen die aan belanghebbenden zijn of worden verstrekt op basis van een van de vrijlatingsregelingen in mindering worden gebracht op de premie. De te verstrekken premie kan nooit een negatief bedrag zijn. Daarmee is de voor deelnemer de 'meest voordelige regeling' hierbij ook het uitgangspunt.

Bij het gebruik van de wettelijke vrijlatingsregelingen bestaat voor betrokkene het voordeel dat in de maand meer inkomen binnenkomt. Deze vrijlatingen worden namelijk per maand verrekend en verhogen direct het maandinkomen. Het vrijgelaten bedrag is wel fiscaal inkomen. In bepaalde gevallen en afhankelijk van de hoogte van het inkomen kunnen hierdoor effecten ontstaan op toeslagen en andere inkomensafhankelijke regelingen. Het is bekend dat deze effecten zich in de praktijk vooral door gehuwden/samenwonenden en inkomsten hoger dan ongeveer € 500 per maand. Evenwel blijkt dit een complexe materie die afhankelijk is van meerdere persoonlijke omstandigheden van betrokkenen en waar de rijksoverheid vereenvoudiging zou moeten bieden. De gemeente kan betrokkenen wijzen op deze effecten, maar kan deze niet wegnemen. Het is aan de betrokkene (bij de regelingen b. en c.) dan de afweging of deze gebruik wenst te maken van deze vrijlatingsregelingen of voorkeur geeft aan het (volledig) gebruik maken van de stimuleringsregeling parttime werk. Het is het voornemen van het college om geen gebruik te maken van de toepassing van de algemene vrijstellingsregeling zolang als betrokkenen gebruik maakt van de stimuleringsregeling. Wel zal het college – indien redelijk en mogelijk – deze regeling toepassen als betrokkene vanwege de mogelijkheden tot het aanvaarden van werk wordt uitgesloten van de stimuleringsregeling, voor zolang betrokkene dan nog bijstand ontvangt.

Artikel 4. Jongeren

Aan jongeren mag op grond van de Participatiewet geen premies worden toegekend. De gemeente heeft daartoe niet de beleidsruimte. Om jongeren toch gedeeltelijk voordeel te laten hebben van deze regeling is een specifieke bepaling toegevoegd. Deze bepaling voorziet er in jongeren die de leeftijd van 27 bereiken hebben een premie toe te kennen over hun inkomsten in de laatste zes maanden voordat zij deze leeftijd hebben bereikt. En om aan jongeren die uit de bijstand uitstromen een premie te verstrekken berekend over de laatste zes maanden voor de beëindiging van de bijstand.